

Sygn. akt IV U 1008/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Anna Klich

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 5 września 2019 roku nr (...)

w sprawie W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1008/19

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 5 grudnia 2019 r.

Decyzją z dnia 5 września 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38) zwaną dalej ustawą zmieniającą oraz przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24 czerwca 2019 r., przeliczył W. K. średnie dalsze trwanie życia od 1 czerwca 2019 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podstawa obliczenia emerytury ustalona na nowo podlegała podzieleniu przez średnie dalsze trwanie życia służące do obliczenia emerytury, które wynosi 208,50 miesięcy. Do obliczenia emerytury organ przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, tj. kwotę 140 174,17 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 590 816,46 zł. Podstawa obliczenia emerytury podlegała pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne tj. kwotę 184 770,02 zł. Wysokość emerytury obliczona została na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 2619,76 zł brutto, a od dnia 1 czerwca 2019 r., 2793,88 zł. W decyzji podano, że wysokość emerytury (...) po przeliczeniu średniego dalszego trwania życia jest nadal niższa od obecnie wypłacanego świadczenia. W związku z powyższym, ubezpieczonemu w dalszym ciągu będzie wypłacana emerytura w dotychczasowej wysokości.

Decyzja ta została zaskarżona przez W. K. odwołaniem. W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i ponownego wyliczenia wysokości świadczenia, poprzez zastosowanie przy obliczaniu wysokości emerytury prawidłowej wartości dalszego trwania życia. Odwołujący zarzucił, że organ rentowy wskazał, że przelicza średnie dalsze trwanie życia od 1 czerwca 2019 r., natomiast nie zastosował do przeliczenia średniego trwania życia według tabeli z 2019 r., wartości 178,8. W uzasadnieniu odwołania podał, że emerytury obliczone według zasad z art. 26 ustawy o emeryturach powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury i zwaloryzowanych przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury. Zgodnie z powyższym, zdaniem odwołującego przy ponownym obliczeniu emerytury organ winien zastosować wartość 178,8 a nie 208,50. Podniósł ponadto, że organ stwierdził, że przelicza średnie dalsze trwanie życia od 1 czerwca 2019 r. a nie wskazał dlaczego przyjął inną wartość średniego trwania życia i według tabeli, z którego roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że żądanie zastosowania przy obliczeniu emerytury ubezpieczonego średniego dalszego trwania życia wynoszącego 178,8 miesiący opiera się na błędnym założeniu jakoby odwołujący dopiero teraz przechodził na emeryturę powszechną, czyli po ukończeniu 69 lat i 9 miesięcy. Organ rentowy podniósł również, że w odwołaniu ubezpieczony przytacza treść art. 108 ust. 2 ustawy emerytalnej, który nie ma do niego zastosowania, gdyż po nabyciu prawa do emerytury powszechnej nie podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym. Zakład podał nadto, że przy obliczaniu emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej bierze się pod uwagę średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego i ustala się je, co do zasady, tylko raz w decyzji przyznającej prawo do emerytury. Wyjątki od powyższej zasady wynikają z dodania a następnie nowelizacji art. 26 ust. 6 ustawy i umożliwiają zastosowanie w przypadku ubezpieczonego tablic średniego dalszego trwania życia obowiązujących w dniu osiągnięcia przez niego powszechnego wieku emerytalnego. Odwołujący ur. (...) powszechny wiek emerytalny wymagany art. 24 ust. 1b pkt 3 ustawy (w brzmieniu obowiązującym przed 1.10.2017 r.) wynoszący 65 lat i 7 miesiące osiągnął (...) Z kolei powszechny wiek emerytalny wymagany w art. 24 ust. 1 ustawy (w brzmieniu obowiązującym od 1. 10. 2017 r.) wynoszący 65 lat osiągnął w dniu (...) Wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym został złożony w dniu 5.05.2015 r. W dalszej części swego stanowiska organ rentowy podkreślił, że w przypadku wnioskodawcy, który przeszedł na emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego po ukończeniu 65 lat i 7 miesięcy, średnie dalsze trwanie życia dla osób właśnie w tym wieku można przyjąć albo z tablic z dnia 26.03.2015 r. obowiązujących na dzień 1 maja 2015 r., tj. na dzień nabycia prawa do emerytury i wówczas będzie to 212,80 miesięcy albo też z tablic z dnia 26.03.2014 r. obowiązujących w dniu (...) r., czyli w dniu ukończenia przez w/ w 65 roku życia i wówczas będzie to 208,50 miesięcy. Dla odwołującego korzystniejszy jest ten drugi wariant dlatego zastosowano go w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący W. K. urodzony w dniu (...), od 9 września 1968 r. r. do 29 września 2009 r. był zatrudniony w Zakładach (...) w (...) S.A. jako aparatowy, mistrz zmianowy.

W dniu 28 sierpnia 2009 r. odwołujący wystąpił do ZUS z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 2 listopada 2009 r., znak: (...) (...) Oddział w T. działając na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 r., poz. 43 ze zm.) przyznał odwołującemu prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym począwszy od 30 września 2009 r., tj. od ustania zatrudnienia. Wysokość emerytury wyniosła 2493,92 zł brutto i została ustalona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, gdyż ten wariant okazał się korzystniejszy niż emerytura obliczona według zasad przewidzianych w art. 183 ust. 1 ustawy (2424,84 zł).

Decyzją z dnia 19 maja 2015 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpoznaniu wniosku W. K. z dnia 5 maja 2015 r. przyznał mu emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym od dnia 1 maja 2015 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Podstawę obliczenia emerytury w myśl art. 26 ustawy emerytalnej stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia

na emeryturę. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 590 816,46 zł, suma kwot pobranych emerytur wyniosła 184 770,02 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 212,80 miesięcy. Do podstawy obliczenia emerytury organ przyjął sumę zewidencjonowanych na koncie emerytalnym składek z uwzględnieniem waloryzacji oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego, którą na zasadzie art. 25 ust. 1b pomniejszył o sumę kwot pobranych emerytur. Kwota emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2566,83 zł. Emerytura podlegała zawieszeniu, ponieważ okazała się świadczeniem mniej korzystnym.

W związku z tym, że prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym odwołujący nabył począwszy od dnia 1 maja 2015 r., tj. po ukończeniu 65 lat i 7 miesięcy, Zakład obliczając powyższą decyzją wysokość emerytury przyjął średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 65 lat i 7 miesięcy wynikające z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (MP. Z 2015 r., poz. 296) obowiązującego od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. Tak ustalone średnie dalsze trwanie życia wyniosło 212,80 miesięcy.

W dniu 8 kwietnia 2019 r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 18 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, uzasadniając to tym, że ma już ustalone prawo do tego świadczenia od ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Od decyzji powyższej W. K. wniósł odwołanie, w którym zarzucał, że decyzja ustalająca jego prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym nie uwzględnia zmian w ustawie emerytalnej jakie nastąpiły od dnia 1 maja 2015 r. W związku z cofnięciem odwołania Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 22 lutego 2019 r., sygn. akt IV U 388/19 umorzył postępowanie w sprawie.

Natomiast pismo odwołującego z dnia 24 czerwca 2019 r., w którym odwołujący sprecyzował żądanie organ rentowy potraktował jako nowy wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem nowelizacji ustawy emerytalnej jaka nastąpiła od dnia 1.10.2017 r.

W rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, którą przeliczył ubezpieczonemu emeryturę począwszy od 1 czerwca 2019 r., przyjmując do jej wyliczenia średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablic obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat, przy zastosowaniu tablic zamieszczonych w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26.03.2014 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 2014 r., poz. 245) obowiązującym od 1 kwietnia 2014 r. od 31 marca 2015 r. Określone w powyższym komunikacie średnie dalsze trwanie życia osoby w wieku 65 i 7 miesięcy wynosi 208,50 miesięcy. Wskutek powyższego przeliczenia emerytura na dzień przyznania świadczenia wzrosła do kwoty 2619,76 zł, a po kolejnych waloryzacjach od 1 marca 2019 r. wyniosła 2793,88 zł. Nadal jednak okazała się mniej korzystna niż emerytura w obniżonym wieku emerytalnym, która po waloryzacji od 1 marca 2019 r. wynosi 3153,12 zł.

dowód:

- dokumenty i decyzje złożone w aktach ZUS

Stan faktyczny w sprawie nie był sporny i Sąd ustalił go w oparciu o dowody z dokumentów. Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości.

Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły więc dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne, dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 5 września 2019 r., nr (...), nie zasługiwało na uwzględnienie.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy emerytalnej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy). Kwotę emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. ustala się, dzieląc podstawę obliczenia, na którą składa się suma składek (S) i ewentualnego kapitału początkowego (Kp) przez liczbę obrazującą średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego („n”). Z formuły przyjętej do liczenia emerytury wyraźnie wynika, że im później nastąpi przejście na emeryturę, czyli im mniejsze będzie „n”, tym większa będzie kwota świadczenia emerytalnego. Średnie dalsze trwanie życia to wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego. W gruncie rzeczy chodzi o ustalenie przewidywanego okresu pobierania przez daną osobę emerytury i – tym samym – równomiernego rozłożenia zgromadzonych składek i ewentualnie kapitału początkowego w ramach tego okresu. Średnie dalsze trwanie życia wyrażane jest w miesiącach i ustalane wspólnie dla kobiet i mężczyzn. Tablice trwania życia dla danego wieku ubezpieczonych w dniu przejścia na emeryturę ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Monitorze Polskim corocznie do 31 marca. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn mają zastosowanie do emerytur na przyszłość (przyznawanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku). Im wskazany tam okres średniego dalszego trwania życia dla osoby w wieku ubezpieczonego przechodzącego na emeryturę jest dłuższy, tym emerytura jest niższa. Oznacza to, że im później nastąpi przejście na emeryturę, tym większa będzie jej wysokość.

Podkreślić należy, że wnioskodawca, urodzony w dniu (...), z wnioskiem o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym wystąpił do ZUS w dniu 5 maja 2015 r. W dacie zgłoszenia wniosku ubezpieczony miał ukończone 65 lat i 7 miesięcy. Zgodnie z obowiązującym w dacie przejścia odwołującego na emeryturę przepisem art. 24 ust. 1b pkt 3 ustawy emerytalnej (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2017 r.), powszechny wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie od dnia 1 lipca 1949 r. do dnia 30 września 1949 r. wynosił co najmniej 65 lat i 7 miesięcy. Od 1 października 2017 r. art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po ukończeniu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Jak zaś stanowi art. 26 ust. 3 ustawy, średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. W myśl ust. 4 i 5 cyt. ustawy tablice trwania życia dla danego wieku ubezpieczonych w dniu przejścia na emeryturę ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Monitorze Polskim corocznie do 31 marca. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn mają zastosowanie do emerytur na przyszłość (przyznawanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego

roku kalendarzowego) z uwzględnieniem ust. 6. Zgodnie z ust. 6, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący (od dnia 1 października 2017 r.) 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Wiek równy wiekowi przejścia na emeryturę (o którym mowa w art. 26 ust. 1) w przypadku odwołującego wynosił 65 lat i 7 miesięcy. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w tym wieku można przyjąć z tablic z dnia 26 marca 2015 r. obowiązujących na dzień nabycia prawa do emerytury, tj. na dzień 1 maja 2015 r., tak jak to słusznie uczynił organ rentowy w decyzji z dnia 19 maja 2015 r. Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2015 r., w sprawie tablicy dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (MP. Z 2015 r., poz. 296) obowiązującego w okresie od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r. – średnie dalsze trwanie życia dla osoby w tym wieku wynosiło 212,80 miesięcy. Wyjątek od powyższej zasady wynika z dodania a następnie nowelizacji art. 26 ust. 6 ustawy. Przepis ten umożliwia zastosowanie w przypadku odwołującego tablic średniego dalszego trwania życia obowiązujących w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. w przypadku mężczyzn co najmniej 65 lat. Odwołujący urodzony w dniu (...) powszechny wiek emerytalny zgodnie z powyższym przepisem osiągnął (...)

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2014 r., w sprawie tablicy dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (MP. Z 2014 r., poz. 245) obowiązującego w okresie od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia 31 marca 2015 r. – średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 65 lat i 7 miesięcy wynosi 208,50 miesięcy.

Dla wnioskodawcy korzystniejszy okazał się ten drugi wariant. Ten też wariant zastosował organ rentowy dokonując przeliczenia średniego dalszego trwania życia zaskarżoną decyzją. Pomimo tego przeliczenia wysokość emerytury (...) okazała się niższa od dotychczas wypłacanego świadczenia. Dlatego Zakład zdecydował o kontynuacji wypłaty emerytury w dotychczasowej wysokości. Należy podkreślić, że wskazana w zaskarżonej decyzji „data przeliczenia średniego dalszego trwania życia od dnia 1 czerwca 2019 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku” była datą od, której wnioskodawcy przysługiwałoby (do wypłaty) przeliczone świadczenie, gdyby okazało się korzystniejsze od dotychczas pobieranego. Wbrew zarzutom odwołania nie oznaczało to, że organ winien ustalić średnie dalsze trwanie życia na datę złożenia wniosku tj. na dzień 1 czerwca 2019 r. Jak już uprzednio podniesiono w przypadku wnioskodawcy, który przeszedł na emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego po ukończeniu 65 lat i 7 miesięcy, średnie dalsze trwanie życia dla osób właśnie w tym wieku można przyjąć albo z tablic z dnia 26.03.2015 r. obowiązujących na dzień 1 maja 2015 r., tj. na dzień nabycia prawa do emerytury i wówczas będzie to 212,80 miesięcy albo też z tablic z dnia 26.03.2014 r. obowiązujących w dniu (...)r., czyli w dniu ukończenia przez w/w 65 roku życia i wówczas będzie to 208,50 miesięcy. Dla odwołującego korzystniejszy jest ten drugi wariant dlatego zastosowano go w zaskarżonej decyzji.

Reasumując organ rentowy prawidłowo zastosował w niniejszej sprawie art. 26 ustawy emerytalnej. Brak było jakichkolwiek podstaw prawnych do przeliczenia wnioskodawcy średniego dalszego trwania życia ustalonego dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie emerytury (w myśl art. 108 ust. 2 ustawy emerytalnej) albowiem poza sporem było, że odwołujący po nabyciu prawa do emerytury powszechnej nie podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, a zatem nie spełniał warunków przewidzianych w tym przepisie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.